

Dr. Stella Leontin atya
Balassagyarmati Szentháromság Főplébánia plébánosa,
kanonok, főesperes:

Tisztelettel köszöntöm a házigazdát Sebők Sándor plébános urat, Mádly Zsolt polgármester urat és a GK RTE tagjait, vendégeit. Érezhető a levegőben, hogy ma mi valamiért itt vagyunk, a hittől, világnézettől függetlenül a népünkért, a területünkért a nagyon sokat szenvedő süllyedő hazánkért.

Biztos, hogy ez az esemény csepp a tengerben, de a tenger cseppekből áll. Ha mindenki megteszi azt a feladatot, amire a sors, az Isten kiválasztotta, akkor én a remény embere lehetek, hogy lesz itt még bor, búza, békesség, hogy a magyar a magyarra talál.

Mindszenty bíboros mondja: magyar szeresd a magyart.

A közös kultúránkat tiszteljük, emlékeinket 1 forintért ne hagyjuk eladni, mert csak így tudunk olyan légkört teremteni, hogy mi magunk és az unokáink is otthon érezzék magukat. Ne kelljen elmenni, mert el lehetne menni, mint ahogy arra már korábban felszólítást kaptunk. Nem megyünk el, mert mi itthon vagyunk otthon.

Az én mai feladatom, hogy a búcsújárással és a szent zarándok úttal kapcsolatos ismereteimet megosszam Önökkel, miután én már Isten kegyelméből 29 éve pap vagyok. Nem szeretnék teológiai előadást tartani, de mégis a szentírásból szeretnék kiindulni. Jézus népe is mobil volt. A prэшáz környékén lévő fa is teljesíti hivatását, nem mozog, áll, mégis tisztítja a levegőt. Az embernek más a funkciója.

Mi mobilak vagyunk, megyünk. Az új szövetségben a mi drága választott testvérünk a zsidó nép állandóan úton volt. Erre az állandó úton létre létezik egy magyar mondás is, a „bolygó zsidók”. Ábrahámot kiválasztotta a jó Isten és így Ő az ígért földjére indult. Éveken keresztül vándorolt az Isten kék ege alatt, de tudta, hogy honnan és hová megy. Tudta, hogy nincs egyedül.

A cél nagyon fontos. Cél nélkül céltalan az ember. Cél nélkül a hajónak semmilyen szél nem kedvez. Ők mentek, miután zarándokok voltak az Úr városából a Szentföld felé, ami most is az Övéké. Ők a Mózes népe. A Vörös tengeren mannák hullottak, fűjek jöttek, a jó Isten gondoskodott a vándorló népről 40 éven keresztül.

Nem hagyta magára a népet. Az Istennek az ölelésében, a gondviselésnek a körülfogásában ez a választott nép a vándorlásban lett igazán eggyé. Közös volt az út, a cél, a fáradság és a tervek. Születtek, elhullottak, de a generációk csak mentek, mert menni kell a bölcsőtől a sírig. A semmiből a mindenbe, a láthatóból a láthatatlanba. Ez egy gyönyörű utazás. Ezt követően 70 éven keresztül babiloni fogságban voltak.

Jézus életében szabály volt, hogy a gyerek, a fiú, aki betöltötte a 12. évét évente fel kellett, hogy menjen Jeruzsálembe. Ezt annak ellenére így mondták, hogy feltételezhetően ténylegesen lefelé mentek. El kellett oda zarándokolniuk. Nazárettől Jeruzsálem kb. 130 km távolságra van. Úttalan utakon zarándokoltak. A rablók és vadállatok veszélyeztetésében mentek, mert menniük kellett.

A fáradság vállalásának célja van, mert mi zarándok nép vagyunk. Haladunk valahová. Lehet, hogy nem olyan fényes templomba, mint ahol most vagyunk, hanem valamelyik temetőbe. Minden nap közelebb vagyunk a célhoz, most már 6 perccel vagyunk közelebb hozzá, miután 6 perccel ezelőtt kezdtem el előadásomat. Ülünk itt zarándokolva egyre közelebb a végső elszámolásunkhoz, talán az örök boldogságunkhoz. Ez valami bizonytalanság, de nagy-nagy öröm is.

A két világháború között végeztek egy felmérést arra vonatkozóan, hogy melyik a legszebb magyar szó. Az édesanya és a hazamenni szavak, illetve kifejezések nyertek. Az édesanyához hazamenni az duplán szép. Az otthontalan ember gyökértelen, olyan, mint egy idegenlégiós. Jó elmenni, ha tudom, hogy van otthonom. Jó elindulni, ha tudom, hogy van gyökerem. Jó a magány, ha tudom, hogy nem vagyok egyedül. A 12 éves Jézussal felmentek szülei Jeruzsálembe mint szent család, mint zarándok, illetve turista. Az egyetlen gyermeküket a 12 éves Jézust ott felejtették.

Abban az időszakban a férfiak és nők külön zarándokoltak, este az oázisban találkoztak. Mindketten azt hitték, hogy a másikinál van a gyermek. Visszamentek Jeruzsálembe, meglátták, hogy Jézus otthonra talált, hiszen ott a templomban tanított. Ez egy gyönyörű történet, tele finomsággal és humorral. Aki elindul az fáradságot vállal, de életörömet is. Nemcsak azért indulok el, mert nem vagyok ágyhoz kötve, mert nem vagyok fogságban és nem állok három nappal egy sorsdöntő műtét előtt, hanem azért, mert van egy lehetőségem.

Ez a szabadság jele. Indulok, megyek, reménykedem, nem tudom, mit hoz a jövő, de tudom, hogy kitől jön.

Tudom, hogy nem lesz könnyű, de ha visszajövök, több leszek, mint amikor elindultam. Az tekinthető reménynek, hogy elindulok, úton vagyok, utazom. Nem véletlen van bennünk az a pszichológiai vágy, hogy menni, látni.

Én a múlt héten 12. alkalommal voltam Rómában, de szeretnék még visszamenni, mert az ember telhetetlen. A szabadság annyit jelent, hogy megérezzük a zarándokúton, az utazás során, hogy jó embernek lenni, jó volt erre a földre születni. Legszörnyűbb az ember számára a bezártság, a kötöttség, a kaloda, a börtön.

Vácon és Balassagyarmaton együtt van jelen az egyház és a fegyház. Én havonta tartok misét a börtönben. Volt olyan rab, aki azt mondta nekem, hogy már 4 éve nem volt a börtönfalain kívül.

Nagyszerű dolog, hogy mi kint vagyunk. Az egy további kérdés, hogy ki az igazi fogoly. Akinek hite van és imádkozik nem lehet igazán fogoly, mert tudja hogy Őt szereti valaki ezen a földön.

Szabadok vagyunk, a szabadsághoz szorosan hozzátartozik a boldogság és a biztonság iránti vágy. Nem papírra ragadt legyek, hanem szárnyaló sasok vagyunk. Álmaink vannak, melyeket nem lehet bezárni a Gulág szigetekre, málenkij robotra, Auswitz-ba és az Andrassy út 60-ba.

Az ember szabadnak született, légy szabad. Ez a vallási és pszichológiai alapja mindannak, amiről én most itt szeretnék beszélni.

A másik attitűd-je a zarándok utunknak, hogy az ember legnagyobb ellensége a bűn, amely meg tudja ölni a szeretetet egymás és az Isten iránt. Elsősorban nem a tízparancsolatról, bűnlajstromról beszélek, hanem arról a bűnről, ami rosszabbá, tönkre tesz.

A bűn büntetést érdemel, abból a célból, hogy a gyerekneveléshez hasonlóan a világ egyensúlyba kerüljön. Én nem voltam rossz gyermek, de még is kikaptam néhányszor. Ez a büntetés. A gyermek olyan, mint egy hajó, hátulról lehet kormányozni. Így van ez a felnőtt embernél is.

A lelkiismeret-furdalás egy borzalmasan nagy erő. Egy álmatlan éjszaka során úgy gondoljuk, hogy bárcsak reggel jóvá tudnám tenni vétkeimet, azért hogy bocsánatot nyerjek. Egy egészséges lelketű ember nem szereti magával hordozni vétkeit. Szeretni kell az orosz írókat lásd Dosztojevszkij: „Bűn és bűnhődés” című művét. Jóvá kell tenni bűneinket.

Ember voltam, gyenge voltam. Nem az a fontos, hogy honnan jöttünk, hanem az hogy hová megyünk. Nem elesni szégyen, hanem úgy maradni. Nem az hal meg, akit meglőnek, hanem az, aki nem kell fel a csatatéren.

A polgármester úr is említette a kisebbség és többség kettőségét, melyet húsz éve nem voltunk képesek lerendezni. Nem tudtuk a múltat lerendezni, ezért nem tudjuk a jövőt megfelelően

építeni. Ez így van egy ember és egy társadalom életében is. Ki a hibás ne keressük, ahogy Babits Mihály mondja: ültessünk virágot.

Az biztos, hogy jóvátételre szükség van. A Római Katolikus Egyház azt mondja, hogy bizonyos cselekedetekkel, próbatételekkel, vezekléssel az egyensúlyt próbáljuk Isten kegyelméből helyreállítani. Ennek a feladatnak egy gyönyörű eszköze a búcsú.

Búcsút mondok a múltamnak, kilépek belőle, mint egy rossz cipőből. Engesztetek, imádkozom, bocsánatot kérek, mint annak idején a szüleimtől. Ilyen esetekben az apám azt mondta: fiam nem haragszom, szeretünk, de többet ne csinálj ilyet.

A búcsú annyit jelent, mint új életet kezdeni, becsukni az ajtót, elindulni, eleget tenni, elmenni egy templomba, Rómába, a Szentföldre, vagy akár csak ide Máriabesnyőre. Kinek mit enged meg az ideje, fantáziája és a pénztárcája. A lényeg eleget tenni, leróni a kötelezettségünket.

A gyónásnál egyik legnagyobb elégtétel a vezeklés volt. A hívő ember zárandokoljon el Rómába a Szentföldre, de ne repülővel, hanem gyalog vagy lóháton. Nagyon jól tudjuk, hogy a jó Isten nem a törvényt szereti, hanem az embert. Jó nekünk, mert mi ezt hisszük. Persze kellenek a törvények, a dogmák, a parancsok, és a szabályok is az élet organizációja céljából. Az Isten nem törvény, hanem szeretet centrikus.

Ha elindulok egy búcsújáró helyre, vagy zárandokútra, én mindig hiszem, hogy haza megyek. Én a balti államok kivételével valamennyi európai fővárosban jártam. Bárhol jártam, bármelyik város templomában mindig otthon éreztem magam. Fontosnak tartom a közös zárandok utakat, melyek összekovácsolják az embereket.

A Lourd egyik legnagyobb római katolikus zárandokhely, ahol 150 különböző nemzetiségű pappal együtt tartottunk misét. Ez egy gyönyörű eset, a mennyország egy darabja volt. A búcsújárás annyit jelent, hogy bennem valami megmozdul, mennem kell. Ez egy újrakezdést is jelent.

Egy utazásra azért van szükség, mert otthon igazából kikapcsolódni nem lehet. Az utazás során az emberben helyrekerülnek a dolgok. Amikor az ember repülőn ül 10.000 km-es magasságban, akkor eltörpülnek az egyébként nagyon fontosnak tartott ügyek.

Valamennyi zárandok út során felismerem azokat a dolgokat, amelyeket rosszul csinállok, vagy amelyeket lehetne jobban vagy másképpen csinálni.

Egy zuhanó repülőgépen mindenki vallásossá válik. Az utazás során közelebb kerülünk önmagunkhoz. Az utazás alkalmával a csend is nagyon fontos. Találkozom magammal, elindulok, és felemelkedem. Vágyódás a túlsó partra és megtisztulás. Van benne egy katarzis és egy újjászületés.

A régi hittel és szeretettel holnap már nem lehet újra szeretni, még a házasságban sem igazán. Ha egy hölgy új ruhát vesz, egészen kicserélődik. Amennyiben ezt a férj nem veszi észre, akkor a hölgyek végig sírják a házassági évfordulójukat, különösen akkor, ha még virágot sem kapnak.

A búcsújárás során tanúságot teszek arról, hogy nekem van Istenem.

A keresztény ember nem lödörög, hanem zárandokol. A jelentéktelen dolgokra nincs idő. A magyar nép nagyon gazdag a kultúrában és tehetséges amennyiben hagyják dolgozni. Dolgozni és imádkozni kell, nem pedig a pénzt hajszozni folyamatosan. Jelenleg nem a gazdasági probléma a legnagyobb gond, hanem az erkölcsi válság. A magyar föld a világ egyik leggazdagabb földje, amely korábban a Monarchia éléskamrája volt. Ma mégis külföldi élelmiszereket fogyasztunk. Amerikában is értékelik a magyar nép tehetségét. Azt mondják rólunk, hogyha egy magyar mögötted jön be a forgóajtón, előtted fog kimenni. Annyi Nobel díjas tudóst, mint amennyit Magyarország adott a világnak egyik ország sem tudott. Magyarország termásvíz kincse is utolérhetetlen.

Véleményem szerint a III. világháború a vízhiány és nem az olajtartalékok megszerzése érdekében fog kitörni. Azt is mondják, ha két magyar képes összefogni az felér egy Lourd-i csodával. Egy magyar úr, két magyar az Te, három magyar már nincs is. A magyar nép összefogásra képtelen.

Ezen a magatartás formán a cél érdekében az emberek vallási felekezetére való tekintet nélkül változtatni kell. A magyar nép spirituális beállítottságú. A magyar nép István király népe. Azt ne állítsa senki, hogy Mária levette a kezét országunkról. Elsősorban az egyházi kincseket, értékeket lehet turisztikai vonzerőnek tekinteni.

Az egyház mindig bőkezű mecénása volt a magyar kultúrának. Ezeket az értékeket csak a történelmi egyházak képesek megfelelően megőrizni. Természetesen nem minden pénz kérdése, a zarándok út sem tekinthető annak. Mindenünket elvehetik, de amit útjaink során látunk, tapasztalunk, azt soha. A Balassagyarmati Egyházközség tagjait rendszeresen viszem különböző területekre, - így Erdélybe, Felvidékre, Kárpátaljára, Rómába, Krakkóba stb. - ezáltal ahogy a helybeliek mondják kinyílt előttük a világ.

A nagyszüleim - akik járszágjak voltak - a zarándok utakat gyalogosan, később busszal tették meg. Az egyik ilyen tradicionális célpont Mátraverebély-szentkút volt. Ezekre az utakra egy évig készültek, évközben pedig ezekből az élményekből éltek. Ezek az utak minimálisan két napig tartottak. A nagymiséken kiénekeltek, kiimádkozták magukat, jól elfáradtak. Otthon csak a gyerekek, kismamák, idősek, betegek maradtak, de ők sem maradtak élmény nélkül, miután a zarándokok hazatérvén búcsúfiával /fokos, mézeskalács, rózsafüzér stb./ ajándékozták meg Őket.

Hozták haza magukkal az élményt, az imádságot és a szentelt vizet, amivel meghintették a szobát. Őrizni kell a szokásokat. A magyar nép nagyon gazdag. Ma már szegény felvenni a nemzeti viseletet. A mai gyerekek közül kevesen ismerik a magyar nótákat, Bartók, Kodály életműveit, továbbá a magyar történelem kiemelkedő alakjait.

Ugyanakkor más nemzetek, mint pld. az osztrákok és a franciák büszkén helyezik ki házaikra a nemzeti lobogóikat. Ezek az országok negyedannyi kulturális örökséggel rendelkeznek, mégis háromszor akkora öntudattal őrzik hagyományait.

A búcsú az az alkalom, amikor a templomi szertartásra nálunk is előveszik ezeket a csodálatos rimóci, matyóföldi, kalocsai népviseleteket. Szent Anna Balassagyarmaton július 26-án rendezik meg a legnagyobb egyházi rendezvényt, a Palóc Szent Anna búcsút.

Elmondani ezeket a csodálatos élményeket nem igazán lehet, ezeket meg kell élni. A zarándoklatban van egy spirituális tudat, hogy én több vagyok az állat és a növényvilágnál, én transzcendens vagyok. Már korábban említettem a vonzódásomat a keleti művészet iránt, nagyon szeretem az ikonokat. Az édesapám a példaképem, aki elektro- kutatómérnök volt és sajnos elbocsájtották az állásából, amikor én a papi hivatást választottam. Miután három gyermek volt a családban, édesanyám pedagógusi fizetését édesapám ikon-festésből származó jövedelmével egészítette ki. Az utóbbi időben a sógorom vette át Tőle ezt a tevékenységet. Az ikonoknál a szentek fölött lévő glória kilóg a keretből. Ez nem azért van, mert a festő rosszul dolgozott, vagy az asztalos elszabta volna a keretet, hanem azért, mert az ember egyénisége, élete nem szorítható be a földi keretek közé.

Többek vagyunk, ezt mutatja a zarándok út. A lelki megtisztulás azt jelenti, hogy én több vagyok, ez tekinthető a transzcendens tudatnak. 182 cm magas, 86 kg testsúlyú vagyok, de nem egy húshegy. Én magam körül látom az embereket, hogy hogyan néznek ki. Ennél sokkal fontosabb, hogy én belül ki vagyok.

Jót csak szívével lát az ember. A belső látás, a belső szem az élet értékelésére, szépségére tanít és arra, hogy úton vagyok. Aki úton van, az nem lehet reménytelen, az hordozza a reményt.

Három napig víz nélkül, egy hétig étel nélkül meg lehetünk, de egy pillanatig sem élhetünk remény nélkül.

Míg élek remélek. Ez a zarándokoknak a jelmondata.

Remélem, hogy egyszer végleg haza fogok találni. Az is ünnep, hogy közösséggel találkozom.

A búcsúban találkoznak a rokonok. Egyébként csak esküvőn, keresztlőn és temetésen találkoznak. Jól kibeszélik magukat, ki született a családban, ki ment férjhez, és ki halt meg. Azzal válnak el, hogy egy év múlva találkozunk. Találkozom Istennel, önmagammal és egy hívő néppel. Nem vagyunk egyedül, Istennek egy zarándok népe vagyunk, nem egy vert hadsereg, hanem keresztes lovagok vagyunk.

A keresztség nem a halál, hanem az élet jele. Azt fejezi ki, hogy van értelme az életnek, céllal születél. A közösség formáló elemekre, szertartásokra szükség van. Egyre több erre az igény.

Egy világi polgári temetés ma már majdnem olyan, mint egy egyházi szertartás. Csakhogy a polgári temetésen miről beszélnek. Örökké emlékezünk, amely kb. két hétig tart. A legjobb munkatársról, házastársról beszélünk, csak vissza ne jöjjön. Ilyenkor dicsőímszokat zengünk az elhunytakról.

Az élőket, - aki mellettünk vannak - kell szeretni, nem a halottakat. Az Istent nehéz szeretni, mert nem látjuk. Az embereket azért nehéz szeretni, mert nagyon is látjuk Őket.

A búcsújáró helyek lelki oázisok. Szakrális, szent kisugárzásuk van. Jelenleg is végeznek kutatásokat például az 500 éves Rómában található Szent Péter Bazilikáról arra vonatkozóan, hogy miből származik a szóban forgó búcsújáró hely energia kisugárzása és gyógyító ereje. Nem a szívbetegség, hanem a láthatatlan lelki betegség az, ami miatt a szívünk sírni, vérezni, megszakadni képes.

Ennek a drága, megfáradt magyar népnek a pesszimizmusa, letargiája páratlan. Ez a világ olyan, amilyenné mi tesszük. Szeressünk elindulni, szeressünk utazni. Induljunk el, menjünk, lépünk ki a dolgokból. Ezáltal lelki és szellemileg gazdagodunk. Ha hazatérünk nemcsak a rózsafüzérek, hanem élményeinket is át tudjuk adni azok számára, akik erre várnak. Kapaszkodás a végső célba.

Egyre jobban érzékelhető a vallásba való kapaszkodás. A legnagyobb magyar zarándok összejövetel a Csíksomlyói Búcsú. Nem véletlen, hogy mindig eső van ilyenkor, könnyezik a Szűz Anya. Valamennyi résztvevő eteti, itatja, testvérnek tekinti egymást, nem ellenségnek.

Egy hajóban utazunk, mindenki megérett a szeretetre. A Te bánatod az én bánatom, az én bánatom a Tiéd is, megosztott bánat fele bánat, megosztott öröm dupla öröm, ez is a búcsújáróhely velejárója.

Befejezem, szent vendégségben vagyok és ez egy jóleső érzés. Telítettség kell a szívnek és a szellemnek.

A búcsújárás adjon táplálékot a szívnek és az értelemnek is. Ahogy a „Cigánybáró” című operettben is elhangzik: a szív és az ész együtt mindenre kész, mindig előre néz és célba ér. Nem szabad a vallási szempontokat mereven értelmezni.

Minden túlzás bűn, akár milyen területről van szó, még a szent dolgok, illetve a szenteskedés terén is.

Az a fontos, hogy a megfelelő egyensúlyt tartsunk a turisztikai és vallási szempontok között. Kell egy kis romantika és szív, mivel az ember nem kockafejű vasrács, de ha a vasrácsra ráfuttatjuk a futórózsát, akkor az már rózsaszagú lesz. Szervezni kell programot és élményt, továbbá megfelelő kiadványokat, kegytárgyakat kell biztosítani.

A búcsújáró hely az ahol az ég és föld összeér, amely egy darab mennyország, amely még nem is annyira a földé, de nem is az égé, ahogy Weörös Sándor mondja: Benned van az ég és a föld, de a létra az van Benned. A búcsújárás ilyen létrának tekinthető.